

HABER

FATOŞ BOZKUŞ
fbozkus@ekonomist.com.tr

Teknoloji şirketleri Türkiye'den göç ediyor!

Bir dönem Türkiye'yi bölge üssü yapan küresel teknoloji şirketleri şimdi ise yavaş yavaş göç ediyor. Hızlı veri transferi gibi teknik nedenlerin yanında ülkemize özgü kırılmalıklar yüzünden son bir yılda sekiz şirket Türkiye ofisini kapattı veya küçülttü.

Gelişen teknoloji, yapay zeka ve dijitalleşme ile birlikte, artık ölçek ekonomilerinin de evrildiğini ve dönüşüğünü, hiyerarşik yapıların yok olduğunu, "esnek" çalışma modellerinin ortaya çıktığını görüyoruz. Buna bir de Türkiye'deki ekonomik kırılmalık ve bunun getirdiği döviz dalgalanmalarının, risk ve belirsizlik algısının eklenmesi, teknoloji şirketlerinin Türkiye'deki ofislerini kapatmasını veya yönetimlerini farklı ülkelere kaydırmasını beraberinde getirdi. OKI ve Spotify gibi şirketler Türkiye ofislerini tamamen kapatırken, Intel, Ericsson Türkiye ve British Telecom ise yönetimlerini farklı ülkelere kaydirdi.

HANGİ ŞİRKETLER ÇIKTI?

2017'nin ilk günlerinde, 2014'te Türkiye pazarına giren Blablacar'ın ofisini kapatma kararı aldığı bilgisi geldi. Şirketin Türkiye web sitesi hala çalışsa ve Türkiye'de şehirlerarası araç paylaşımı yapmak isteyen kullanıcılar bu servisten yararlansa da kullanıcılar yerel destek alamıyor. Müşteri ilişkileri için de Fransa'daki merkezle görüşmek gerekiyor.

2013 yılının sonunda Türkiye pazarına giren ve yeme-içme kategorisinde Türkiye'nin en popüler uygulamalarından olan Zomato da Türkiye'deki operasyonunu dondurma kararı aldı. Ancak platforma olan altyapısal ve içeriksel destek merkezi bir şekilde devam ediyor.

OKI, geçtiğimiz temmuz ayında Türkiye ofisini kapatarak çalışmalarını buradaki bir temsilci ve dağıtım şirketiyle sürdürme kararı aldı.

2013'te Türkiye pazarına giren Spotify da Türkiye ofisini geçtiğimiz günlerde kapattı.

İstikrar önemli

Teknoloji şirketlerinin daha merkezi yapılarla yönetim kurgusuna geçmesi söz konusu. Ülke organizasyonlarını küçültüp merkezde daha büyük yapılarla yönetmeyi mümkün kılan bulut mimarisi ve hızlı veri transferi imkanı, Türkiye'nin koşullarından bağımsız olarak, teknoloji şirketlerinin birkaç merkezde toplanmasına neden oluyor. Bu eğilimin 1-2 yıl daha sürmesi bekleniyor. Şirket merkezlerini taşıma gibi kararların orta vadede alınan kararlar olduğunu anımsatan danışmanlar, bu trendin geri çevrilmesi için Türkiye'nin tekrar istikrar sürecinde olduğunu göstermesi gerektiğinin de önemle altını çiziyor.

Türkiye ofisini kapatan ya da küçülten 8 şirket

1 Blablacar

Türkiye ofisini kapattı.

2 British Telecom

Türkiye'yi İran'dan yönetmeye başladı.

3 Ericsson Türkiye

Ülkeyi Dubai'den yönetmeye başladı.

4 Intel

Yeni genel müdür atanmadı ve ekipte küçülmeye gidilirken Türkiye yönetimi Dubai'ye bağlandı.

5 OKI

Türkiye ofisini kapattı.

6 SOTI

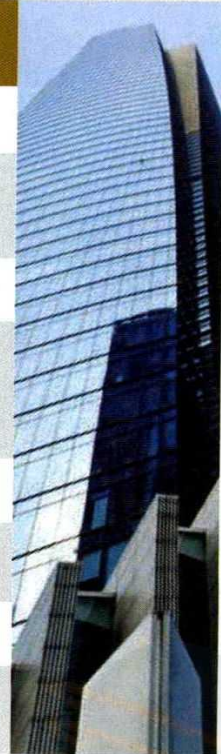
Türkiye ofisini kapattı.

7 Spotify

Türkiye ofisini kapattı.

8 Zomato

Türkiye ofisini kapattı.

Spotify, Türkiye operasyonlarını bölge ülke temsilciliklerine bağladı. Spotify Türkiye Ülke Direktörü Ergül Çivi ise Spotify ABD Ticari Direktörü olarak atandı.

Türkiye'den son çıkan teknoloji şirketi ise dünyada mobil cihaz teknolojileri sektöründe önemli bir konumda yer alan SOTI oldu. Türkiye'de 2015'te faaliyete başlayan şirket, Türkiye'den 12'den fazla ülkeyi yönetiyordu. SOTI, geçtiğimiz günlerde Türkiye yatırımlarını durduracağını ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde faaliyetlerini sürdüreceğini açıkladı.

YÖNETİM MERKEZLERİNİ TAŞIYANLAR

Türkiye ofislerini kapatmaların yanı sıra buradaki ofislerinin yönetimini farklı ülkelere bağlayan teknoloji şirketleri de artıyor. Örneğin Intel Türkiye Genel Müdürü Yalın Eriştiren'in görevinden ayrılmasının ardından bu pozisyona kimse atanmadı. Şirket şu anda Dubai'den yönetiliyor ve Türkiye'deki ekip sayısı azaltıldı.

Ericsson Türkiye'nin de şu anda bir genel müdürü bulunmuyor. Bu şirket şu anda İran'dan yönetiliyor.

British Telecom Türkiye genel müdürünün ayrılmasının ardından bu şirkette de ülkenin yönetimi Dubai'ye bağlandı.

NEDEN GİDİYORLAR?

Egon Zehnder Türkiye ortaklarından Burcu Bıçakçı, Türkiye'de 2015 yılında başlayan ve 2016 sonuna kadar devam eden sıkıntılarını birçok küresel şirket tarafından uzun dönemli bir risk olarak algılandığını söylüyor. Bıçakçı, "Türkiye'de gerçekleşen olayların uluslararası medyada yansımaları ve küresel şirketlerin Türkiye'ye güvenlik nedeniyle seyahat sınırlamalarına kadar giden önlemleri yatırım iştahını düşürüyor" diye konuşuyor.

Burcu Bıçakçı, aynı zamanda küresel şirketlerin bölgesel organizasyonları konusunda Türkiye ile her daim yaşanan Dubai, Polonya ve Kıta Avrupası gibi lokasyonların rekabetçiliği ile birçok şirketin merkezini Türkiye dışına taşımaya başladığını da sözlerine ekliyor. Teknoloji şirketlerinin Türkiye'yi aynı zamanda bir yetenek üssü olarak görüp yatırım yaptığını hatırlatan Bıçakçı, konuşmasını şöyle sürdürüyor: "Türki-

BURCU BIÇAKÇI EGON ZEHNDER TÜRKİYE ORTAĞI

ye'de yetişen mühendislerin teknik ve liderlik becerileri dünyadaki benzerleri ile yarışır ve hatta üzerine çıkar. Ancak son zamanlarda bu yeteneği de yurtdışına almanın kolay olduğunu izliyoruz. Yani küresel teknoloji şirketleri hem operasyonlarını Türkiye dışına taşıyarak risklerini minimize edebiliyor hem de yetenekli Türk insan kaynağını dışarı çekmekte de zorlanmıyor."

BELİRSİZLİK ALGISI ETKİLİ

Odgers Berndtson Türkiye Yönetici Ortağı Ayşe Öztuna Bozoklar ise Türkiye'deki yönetimlerini taşıyan ya da operasyonlarını durduran teknoloji şirketlerinin hedefledikleri büyümeye ulaşamamalarına dikkat çekiyor. Ekonomik kırılganlık ve bunun getirdiği döviz dalgalanmalarının risk ve belirsizlik algısını artırdığını ifade ediyor. Bozoklar, bu konjunktürel faktörler dönemselsel olarak şirketleri etkilese de uzun vadede Türkiye'nin özellikle EMEA bölgesi yönetiminde hala birinci tercih olmayı sürdüreceğini belirtiyor.

Ergene Consulting & HGA Group Türkiye Başkanı Murat Ergene de ofis kapatma ya da yatırımların çekilmesi gibi gelişmelerin konsolidasyon ve iç tüketimdeki dalgalanmalardan kaynaklı olduğu görüşünde ve bunun bir trend haline dönüşmediğini söylüyor. Çıktılar ve küçülmelerin yanı sıra yeni yatırımların da olduğunu ifade eden Ergene, bu noktada Amazon'un ülkeye girişini ve Cisco'nun inovasyon merkezi yatırımını örnek olarak gösteriyor.

İŞ YAPIS TARZI DEĞİŞTİ

Fortune Danışmanlık kurucusu Ayşen Arıdur ise bu noktada sektörde iş yapış tarzlarının değişiminden de söz ediyor. Arıdur, şunları anlatıyor: "Özellikle teknoloji sektöründe daha esnek çalışma şekillerine şahit oluyoruz. Sektörde yeterince çözüm üretildi, üretim yapıldı, fikir aşamasından uygulama aşamasına geçildi, projeler tamamlanarak destek fonksiyonları işler hale geldi. Artık satış ve pazarlama konularına odaklanmak gerekiyor. Sadece yurtiçine yönelik değil dış ülkelere yönelik de çözümler geliştirildi ve bu işleri global yönetmek gereği doğdu."

AYŞE ÖZTUNA BOZOKLAR ODGERS BERNDTSON TÜRKİYE YÖNETİCİ ORTAĞI

MURAT ERGENE ERGENE CONSULTING & HGA GROUP TÜRKİYE BAŞKANI

AYŞEN ARIDURU FORTUNE DANIŞMANLIK KURUCUSU

